

PROTOKOLL
vid föredragning
och tillståndsprovning
DAG FÖR BESLUT
2013-01-18
Stockholm

Aktbilaga 5
Mål nr T 1470-12

NÄRVARANDE JUSTITIERÅD

Ella Nyström, Lena Moore, Agneta Bäcklund (referent), Ingemar Persson
och Lars Edlund

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Christina Ericson

KLAGANDE

Lantmäteriet
801 82 Gävle

MOTPART

ES

SAKEN

Förrättningskostnader

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts, Mark- och miljööverdomstolen, dom 2012-02-29 i mål
F 8146-11

Målet föredras dels i frågan om Lantmäteriet kan överklaga beslutet, dels i frågan om prövningstillstånd.

Föredraganden avger betänkande (aktbil. 6)

Högsta domstolen fattar följande

BESLUT

I september 2010 debiterade Lantmäteriet ES för förrättningskostnader för ett antal fastighetsregleringar år 2006. ES bestred betalningsansvar och överklagade debiteringen med hänvisning till att hon är en konsument och att treårig preskription därför gäller.

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, som hörde Lantmäteriet som motpart i målet, avslog överklagandet.

Mark- och miljööverdomstolen har ändrat den överklagade domen och förklarat att fordran är preskriberad. Lantmäteriet hördes i målet, men antecknades inte som motpart i domen. Mark- och miljööverdomstolen har tillåtit att domen överklagas till Högsta domstolen, se 5 kap. 5 § lagen (2010: 921) om mark- och miljödomstolar.

Ett beslut om debitering av förrättningskostnader får enligt 15 kap. 6 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) överklagas inom tre veckor från den förfallodag som anges i beslutet.

Enligt 5 kap. 1 § lagen om mark- och miljödomstolar ska lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas i mål vid mark- och miljödomstol när målet har överklagats dit, om inte annat föreskrivs i den lagen eller i annan lag. I paragrafens andra stycke undantas 11 § ärendelagen från tillämpningen. Där stadgas att beslutande myndighet ska vara motpart. I 5 kap. 2 § första stycket lagen om mark- och miljödomstolar föreskrivs i stället att beslutande myndighet är motpart i mål som överklagas av enskild om inte annat är särskilt föreskrivet. Enligt paragrafens tredje stycke gäller detta dock inte när en lantmäterimyndighets beslut överklagas.

I förarbetena till 5 kap. 2 § tredje stycket uttalades att bestämmelsen innebär att lantmäterimyndighetens partsställning vid överklagande av myndighetens beslut om fakturering av lantmäterikostnader upphör. Domstolen bör dock vid prövningen av överklagade faktureringar ge lantmäterimyndigheten tillfälle att yttra sig över överklagandet. (Se prop. 2009/10:215 s. 208.) Intill dess hade lantmäterimyndigheten enligt praxis ansetts vara motpart vid överklagande av sådana beslut (se t.ex. prop. 2003/04:115 s. 30).

Lantmäteriet är alltså inte längre motpart i överklagade ärenden om beslut om debitering av förrättningskostnader. Frågan är då om myndigheten ändå har rätt att överklaga domstolens avgörande i en sådan fråga.

Bestämmelser om vem som får överklaga Mark- och miljööverdomstolens domar och beslut finns i 36 § ärendelagen. Enligt den paragrafen får beslut av domstol överklagas av den som beslutet rör, om det har gått honom eller henne emot. Klaganden behöver inte alltid ha varit part eller ens ha haft rätt att vara part för att tillerkännas klagorätt. Avgörande är i stället om det överklagade beslutet påverkat hans eller hennes rättsliga ställning eller om det annars finns ett rättsligt intresse som rättsordningen tillåter att klaganden företräder. (Se

prop. 1995/96:115 s. 173 och Peter Fitger, Lagen om domstolsärenden, 2 uppl. 2004, s. 273 ff.)

Frågan är alltså om domen kan anses röra Lantmäteriet i den mening som avses i 36 § ärendelagen.

Lantmäteriets förrättningsverksamhet är helt avgiftsfinansierad och det förekommer inte någon anslagsfinansiering. Avgifterna för förrättningsverksamheten är författningsstyrda och Lantmäteriet ska debitera förrättningskostnader enligt principen om full kostnadstäckning. Lantmäteriet har således ett direkt intresse av prövningen av frågor om förrättningskostnader. Det finns inte något annat samhälleligt organ som bevakar detta intresse. Det kan anmärkas att det är Lantmäteriet som företräder staten inför domstol i mål och ärenden som rör myndighetens fordringar (13 § förordningen, 1993:1138, om hantering av statliga fordringar).

Behovet av prejudikatbildning talar också för att någon i det allmännas intresse bör kunna överklaga frågor om förrättningskostnader.

Mot bakgrund av vad som nu anförts har Lantmäteriet rätt att överklaga Mark- och miljööverdomstolens dom.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd.

Christina Ericson

Föredraget 2012-12-19

Uppvisat och lämnat för expediering 2013-01-16

Ella Nyström